

Rapportage uitkomsten Hoeksch huisbezoek 2023 Gemeente Hoeksche Waard

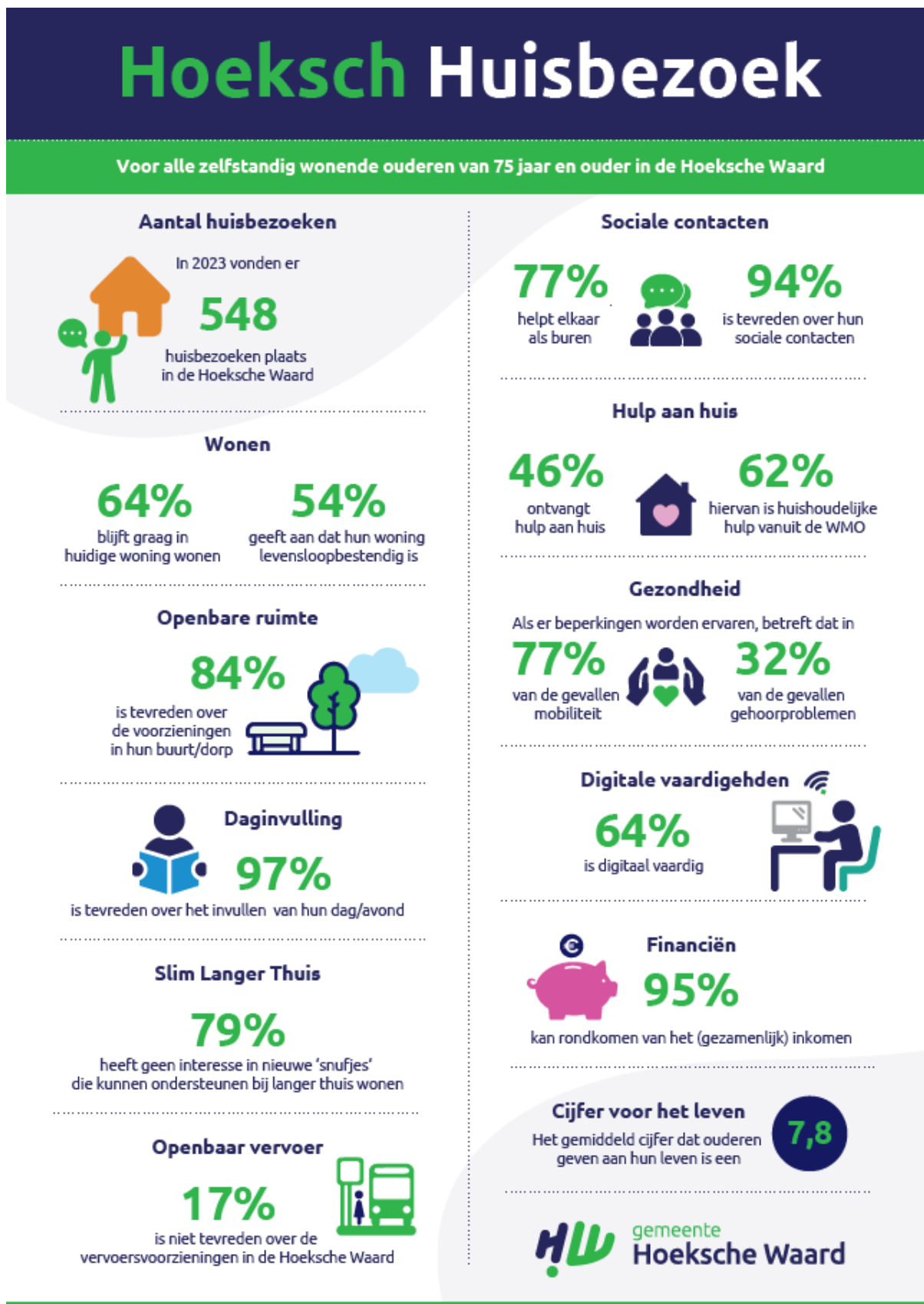
Een verslag gebaseerd op wat ouderen ons vertellen

Inhoudsopgave	2
Samenvatting	4
Hoeksche huisbezoeken	
1 Algemeen	6
1.1 Inleiding	6
1.2 Doel	6
1.3 Doelgroep	6
1.4 Visie	6
1.5 Uitbreiding werkgebied	7
1.6 Werkwijze	7
1.7 Het huisbezoek	7
1.8 De vrijwilligers	7
1.9 Preventief	9
2 Analyse en rapportage van de vragenlijsten	10
2.1 Respons	10
2.2 Achtergrond deelnemers	10
2.3 Wonen	11
2.4 Openbare ruimte	12
2.5 Gezondheid, welzijn en zorg	13
2.6 Zingeving, meedoen en vrije tijd	14
2.7 Financiën	17
2.8 Cijfer aan eigen leven	17
3 Signalen en vervolgacties uit de huisbezoeken	18
3.1 Signalen over Wonen	18
3.2 Signalen over Leefomgeving	18
3.3 Signalen over Gezondheid, welzijn en zorg	19
3.4 Signalen over Zingeving, meedoen en vrije tijd	20
3.5 Signalen over Financiën	21
3.6 Achtergelaten informatiemateriaal	21
3.7 Vervolgacties door de ouderenadviseur	22
Dankwoord	23

Samenvatting

1 Algemeen

1.1 Inleiding

Sinds 2011 vinden er in Oud-Beijerland en sinds 2020 in Strijen, Klaaswaal en Numansdorp signalerende huisbezoeken door de gemeente plaats. In de coronaperiode (2020-2021) hebben de huisbezoeken vooral stilgelegen. In die jaren heeft wel 2 keer een belronde onder de doelgroep plaatsgevonden om te vragen hoe het ging en of mensen zich redden.

Met de fusie van de vijf gemeenten tot de gemeente Hoeksche Waard is besloten om de huisbezoeken over de hele gemeente te gaan uitvoeren. Sinds 2023 krijgen daarom alle 75-plussers in de Hoeksche Waard structureel een aanbod voor een Hoeksch huisbezoek¹, eenmaal per 3 à 4 jaar. De huisbezoeken worden uitgevoerd door vrijwilligers die zelf senior en inwoner van de Hoeksche Waard zijn.

In het huisbezoek staat de vraag centraal: 'Hoe gaat het met u?' Op eenvoudige/enkelvoudige informatievragen van de oudere kan de vrijwilliger antwoord geven. Mocht er meer nodig zijn of komen er signalen uit het gesprek naar voren, dan neemt (in overleg met de 75-plusser) de ouderenadviseur contact op. Afhankelijk van de vraag of situatie kan dit zijn: meedenken, tips en/of handvaten geven waarmee iemand zelf de vraag kan oplossen of (warm) doorverwijzen naar professionals of vrijwilligersorganisaties die het signaal oppakken. De ouderenadviseur heeft hiervoor een breed netwerk tot de beschikking: zowel binnen de gemeentelijke organisatie, als bij netwerkorganisaties op het gebied van wonen, zorg en welzijn.

In de periode januari t/m december 2023 hebben 1.034 75-plussers in de Hoeksche Waard een uitnodiging voor een huisbezoek ontvangen. Hiervan hebben 548 (53%) mensen gebruik gemaakt. De resultaten van de Hoeksche huisbezoeken uit deze rapportage gaan over de periode januari t/m december 2023 en de 548 75-plussers die bezocht zijn.

1.2 Doel

Doel van het huisbezoek is om van ouderen zelf te horen hoe het met ze gaat en wat zij nodig hebben om zelfstandig te blijven wonen en zich verbonden te blijven voelen met de samenleving. Doordat ouderen worden bezocht en er in een huisbezoek veel wordt besproken, ontstaat vanzelf het tweede doel: informatie over de doelgroep zelfstandig wonende 75-plussers in de Hoeksche Waard. Dit kan benut worden voor beleidsafdelingen en netwerkpartners bij de ontwikkelingen rondom wonen, zorg en welzijn waar het gaat om ouderen.

1.3 Doelgroep

De doelgroep van de Hoeksche huisbezoeken is 75-plussers die zelfstandig wonen in de Hoeksche Waard. In totaal heeft de Hoeksche Waard momenteel zo'n 10.500 inwoners van 75-plus, waarvan er ruim 9.850 zelfstandig wonen.

1.4 Visie

We beschouwen de groep 75-plussers als de 'Zilveren kracht' en niet als de 'Grijze druk'. We zien ouderen niet per definitie als kwetsbaar of uitsluitend als zorgvragers. Tegelijkertijd gaan we ervan uit dat inwoners zelf nadenken over hoe zij oud willen worden en zich voorbereiden op wat daarvoor nodig is. Het voorbereiden op ouder worden kan gaan over verschillende levensdomeinen zoals zingeving, gezondheid, wonen en sociale contacten. Ouderen hebben zelf

¹ De naam 'Signalerend huisbezoek' is met ingang van januari 2024 gewijzigd in 'Hoeksch huisbezoek'

een belangrijke rol om hierover met elkaar en hun naasten te spreken en hierin naar vermogen te investeren.

Ertoe doen en maatschappelijk ingebed zijn is voor mensen enorm belangrijk. We gaan ervan uit dat ouderen zelf weten hoe zij verbonden willen zijn aan de samenleving. Als dit lastig wordt dan gaan we hierover met hen in gesprek. De ouderenadviseurs spelen daarbij een verbindende en stimulerende rol.

Ouderen dragen bij aan een sociaal en verbonden Hoeksche Waard. We zien dat zij zich als vrijwilliger of mantelzorger op vele plekken en manieren inzetten voor de gemeenschap. We stimuleren ouderen om hun kwaliteiten hiervoor in te zetten.

1.5 Uitbreiding werkgebied

In januari vonden er nog alleen huisbezoeken in HW-West² en Oud-Beijerland plaats, in juli kwam daar HW-Oost³ bij.

In januari werd gestart met 15 vrijwilligers voor HW-West en Oud-Beijerland. Met de uitbreiding van een derde ouderenadviseur in juni konden we ook in het gebied HW-Oost Hoeksche huisbezoeken gaan aanbieden. Er heeft in 2023 tweemaal een werving en training van vrijwilligers plaatsgevonden zodat er eind 2023 30 vrijwilligers waren die de huisbezoeken uitvoerden.

1.6 Werkwijze

Er zijn 1.034 ouderen benaderd voor een huisbezoek door een brief. In deze brief is te lezen wat de huisbezoeken inhouden en wordt het aanbod voor een persoonlijk bezoek gedaan. Vervolgens nemen vrijwilligers contact op om een afspraak te maken voor het bezoek. Bij interesse wordt meteen een afspraak gemaakt. Als er geen interesse is vraagt de vrijwilliger wat hiervan de reden is. In een aantal gevallen lukt het niet om contact te krijgen met de oudere.

1.7 Het huisbezoek

Het bezoek vindt plaats in het huis van de 75-plusser. De vrijwilliger komt op huisbezoek om te vragen hoe het met de oudere gaat. Veel ouderen hebben zelf al vragen en/of onderwerpen die ze willen bespreken tijdens het huisbezoek. De vrijwilliger heeft daarnaast een vragenlijst bij zich, als ondersteuning om een aantal onderwerpen te bespreken. Hierdoor worden ouderen aan het denken gezet én zich bewust van onderwerpen waar ze zelf misschien niet op waren gekomen, maar wel zinvol zijn om over na te denken in het proces van ouder worden.

Onderwerpen uit deze vragenlijst zijn Wonen, Leefomgeving, Gezondheid-Welzijn-Zorg, Zingeving-Meedoen-Vrije tijd en Financiën. De vrijwilliger maakt een kort verslag van het huisbezoek en geeft aan als er actie door de ouderenadviseur genomen moet worden.

1.8 De vrijwilligers

De vrijwilligers zijn getraind om goed te luisteren en om aan te sluiten bij wat de oudere vertelt, zonder oordelen. Hun taak is ervoor te zorgen dat de oudere zich vrij voelt om te vertellen wat voor hem/haar van belang is. De vrijwilligers zien hoe het de ouderen vergaat in hun eigen woonomgeving. Zij zijn degenen die de signalen van ouderen noteren, maar óók degenen die signalen die zij zelf opvangen (en niet door ouderen zelf worden benoemd) kenbaar maken aan de ouderenadviseur. Daarnaast laten zij, naar behoefte van de oudere en de besproken onderwerpen, informatie achter in een huisbezoek.

² Numansdorp, Klaaswaal, Nieuw-Beijerland, Piershil, Goudswaard, Zuid-Beijerland

³ Puttershoek, Maasdam, Westmaas, Mijnsheerenland, Heinenoord, Strijen, Strijensas, 's-Gravendeel, Mookhoek

Maandelijksse bijeenkomst

De vrijwilligers en de ouderenadviseurs komen 1 x per maand bij elkaar.

Het eerste deel van de bijeenkomst, waar alle vrijwilligers aan deelnemen, bestaat uit de voorlichting van een gastspreker.

In 2023 waren dat: de Bibliotheek (Compaan), Wmo, Odensehuis, POH's van een huisartsenpraktijk, Schuldhulpverlening, Humanitas, HW Wonen, Lang Leve Thuis, Casemanager dementie, Vier het Leven, Campagne Hoorwinst en Fixi. Ook was wethouder Joanne Blaak een keer te gast.

In het tweede deel gaan de drie vrijwilligersgroepen (HW West, HW Oost en Oud-Beijerland) uit elkaar en komen binnen de eigen groep de volgende onderwerpen aan bod: mededelingen, uitwisseling van ervaringen van de vrijwilligers met de huisbezoeken, intervisie, terugkoppeling van opgepakte signalen door de ouderenadviseur, uitwisseling van nieuw informatiemateriaal en het uitdelen van de nieuwe adressen voor de komende maand.

Deskundigheidsbevordering

Naast de informatie binnen de huisbezoeken, worden de vrijwilligers ook attent gemaakt op het aanbod van deskundigheidsbevordering en activiteiten buiten de huisbezoeken. Zij maken hierin zelf een keuze of ze daarvan gebruik willen maken. In 2023 waren dat onder andere:

een bezoek aan het Odensehuis, de VR bril-training dementie, bezoek aan de Slim Langer Thuis woning, de KLEP lunches, deelname aan de markt 'De Goede Nieuwe Tijd' in Numansdorp en Strijen, de film van Teun Toebe en de cursus eenzaamheid van Welzijn Hoeksche Waard.

Voortgangsgesprek

Naast de vrijwilligersbijeenkomsten heeft elke vrijwilliger 1 x per jaar een voortgangsgesprek met de ouderenadviseur. Dit is een moment van persoonlijke aandacht voor de vrijwilliger waarin zowel persoonlijke zaken aan bod komen als 'productiecijfers', ervaring met de huisbezoeken en de bijeenkomsten, aandachtspunten voor beide partijen, e.d.

Kennis breder uitdragen in eigen netwerken

Alles wat de vrijwilligers leren in de huisbezoeken en de bijeenkomsten, benutten zij ook in hun eigen netwerken. Zij wonen allen in de Hoeksche Waard, hebben eigen netwerken en 'verspreiden' op deze manier veel informatie. Bovendien zijn de vrijwilligers gemiddeld een wat jongere groep senioren (tussen de 60 en 70 jaar) en daarmee voor de ouderenadviseurs een belangrijke bron van informatie over hoe zij hun levens vormgeven, waar zij mee kampen en welke vragen zij hebben.

Ervaringen vrijwilligers

In de praktijk blijkt dat het huisbezoek niet alleen een moment is om informatie en/of signalen te vergaren maar dat het in veel gevallen ook wordt ervaren als een belangrijk moment van aandacht waarin ouderen veel vertellen over zaken die hen bezighouden, over hoe de Hoeksche Waard vroeger was en hoe zij het vandaag de dag ervaren. De vrijwilligers zelf geven aan dit een leuke bijkomstigheid te vinden en het werk krijgt ook voor hen daarmee een extra dimensie.

Daarnaast geven zij aan dat hun beeld over ouderdom door de bezoeken in een ander licht komt te staan: dat ze ervaren dat het de groep ouderen beter vergaat dan dat zij dachten. Ook benutten zij alle informatie die zij opdoen binnen dit vrijwilligerswerk ook binnen hun eigen netwerken en voor zichzelf in het proces van ouder worden.

Continuïteit

Het werken met vrijwilligers houdt in dat continuïteit een voortdurend punt van aandacht is. Zo is de groep ingewerkt en voltallig, zo nemen zij een time-out in verband met privéomstandigheden, gaan zij op vakantie, zijn zelf ziek of hebben ze het (tijdelijk) druk met andere taken waardoor zij minder bezoeken kunnen doen.

1.9 Preventief

De huisbezoeken vinden plaats bij alle zelfstandig wonende 75-plussers en beslaat daarmee de hele groep ouderen, zowel de mensen die vitaal zijn als de mensen die dat niet (meer) zijn. Het is een pro-actief instrument wat, met name voor de groep vitale ouderen, een preventieve werking heeft. Vooral doordat zij geïnformeerd worden over onderwerpen waar ze vragen over hebben (vaak over wat er later kan gaan spelen) maar ook doordat ze aan het denken gezet worden over onderwerpen die in de (nabije) toekomst kunnen gaan spelen, waardoor ze hierop kunnen gaan anticiperen.

2 Analyse en rapportage van de vragenlijsten

De gegevens vanuit een huisbezoek worden vastgelegd in een vragenlijst die door de ouderenadviseurs is ontwikkeld. De ingevulde vragenlijsten worden sinds 1 januari 2023 anoniem ingevoerd in een database, ontwikkeld door de ICT-afdeling van de gemeente.

2.1 Respons

In de periode januari tot en met december 2023 hebben in totaal 1.034 zelfstandig wonende 75-plussers het aanbod gekregen voor een huisbezoek. Daarvan hebben er 548 positief gereageerd om deel te nemen, een respons van 53%. De resultaten in dit rapport zijn gebaseerd op deze 548 deelnemers.

Als ouderen aangeven geen interesse te hebben in een huisbezoek vragen vrijwilligers naar de reden hiervan. In de meeste gevallen wordt gezegd dat men zich nog prima redt, middenin het leven staat, actief is (42%). Een andere groep geeft aan geen vragen of problemen te hebben, geen interesse, het komt niet uit, wil niet meedoen, is (langdurig) op vakantie, gaat verhuizen (15%). In een aantal gevallen wordt gezegd dat er niets is veranderd ten opzichte van een vorig huisbezoek (in Oud-Beijerland, 3%).

De sterke indruk bestaat dat het overgrote deel van deze mensen zichzelf redt en de weg weet te vinden als dat niet meer het geval is.

17% van de ouderen wil geen huisbezoek omdat zij daartoe niet in staat zijn gezien hun gezondheid of omstandigheden. Soms bellen kinderen of naasten het huisbezoek af omdat er sprake is van dementie, ziekenhuisopname, overlijden, een ernstig zieke partner of opname in een verpleeghuis.

Bij een aantal ouderen die aangeven geen huisbezoek te willen, bestaan vermoedens door de aard van het telefoongesprek, dat er wel signalen zijn die aandacht vragen maar dat deze worden afgehouden (5%). In die gevallen probeert de ouderenadviseur zelf alsnog in contact te komen. Soms lukt dit, soms niet.

Daarnaast is er een deel (18%) waar geen contact mee gekregen kon worden omdat deze ouderen niet reageerden op het telefoontje of het briefje in de bus om alsnog contact op te nemen of omdat het een zorgwoning bleek (geen doelgroep).

2.2 Achtergrond deelnemers

Leeftijd

De leeftijd van de deelnemers van de Hoeksche huisbezoeken varieert van 75 tot en met 102 jaar. 36% behoort tot de leeftijdsgroep 80 t/m 84 jaar, 32% tot de groep 75 t/m 79 jaar, 21% tot de groep 85 t/m 89 en 9% tot de groep 90 t/m 94 jaar.

Man/vrouw

In totaal is 60% van de bezochte ouderen vrouw en 40% man. In alle leeftijdsgroepen zijn de vrouwen in de meerderheid. Is in de leeftijdsgroep 75 t/m 79 jaar 54% vrouw, loopt dit op tot 71% bij de groep 90 t/m 94 jaar en tot 100% bij 95+.

Burgerlijke staat

50% is gehuwd of heeft een geregistreerd partnerschap, 43% is weduwe/weduwenaar, 4% is gescheiden en 3% is ongehuwd.

Samenstelling huishouden

49% van de bezochte ouderen is alleenwonend, eveneens 49% woont samen met een partner en 2% woont samen met anderen.

Kinderen

89% heeft kinderen en 3% heeft (ook) stiefkinderen.

Werkgebied

52% van de bezochte ouderen woont in Oud-Beijerland, 34% in HW-West en 14% in HW-Oost.

2.3 Wonen

Kenmerken huidige woning

55% van de bezochte ouderen woont in een koopwoning, 37% woont in een sociale huurwoning en 7% huurt woning via de vrije sector.

Soort woning

33% woont in een tussenwoning, 27% woont in een flat, appartement of etagewoning, en 17% woont in een hoekwoning.

Woonduur

42% woont 30 jaar of langer in hun huidige woning. 34% woont tussen de 0 – 15 jaar in hun woning (hebben daarmee (deels) al gekozen voor verhuizing naar een levensloopbestendige woning) en 24% tussen de 15 – 30 jaar.

Brandveiligheid woning

Het grootste deel van de bezochte huizen is brandveilig (92%). Bij 8% van de ouderen is de brandveiligheid niet in orde. Wanneer de brandveiligheid niet in orde blijkt te zijn, laten de vrijwilligers hierover informatie achter, zodat inwoners zelf actie kunnen ondernemen.

Levensloopbestendigheid woning

54% geeft aan dat hun woning levensloopbestendig is. 18% zegt dat hun woning gedeeltelijk levensloopbestendig is en 28% geeft aan dat hun woning niet levensloopbestendig is.

Wonen in de toekomst

64% geeft aan dat ze in hun huidige woning willen blijven wonen en deze indien nodig aanpassen. 11% geeft aan naar een huurwoning te willen verhuizen die geschikt is om in oud te worden. 28% geeft een mix van diverse antwoorden.

Verandering in woonsituatie

31% heeft nog geen stappen ondernomen mocht verandering in woonsituatie nodig zijn. 17% heeft al wel stappen ondernomen. 52% geeft aan dat deze vraag niet van toepassing is. Van de 31% die zegt nog geen stappen te hebben ondernomen, geeft 43% aan niet weg te willen uit de straat/buurt. 38% stelt het nemen van een beslissing uit. 20% geeft aan dat er geen geschikte woningen beschikbaar zijn. Verder wordt aangegeven dat ze als partners verschillend denken over de toekomstige woonsituatie, niet goed weten welke mogelijkheden er zijn en soms zijn er onvoldoende financiële middelen voor een verhuizing of verbouwing.

Woonwensen

10% zou willen verhuizen naar een appartement. 9% geeft aan behoefte te hebben aan een supermarkt en 6% wil graag een huisarts/apotheek in hun woonomgeving. Verder wordt o.a. genoemd als wens: een grondgebonden huis, een balkon of een tuin. Wanneer ouderen willen verhuizen, geeft het grootste percentage aan dat ze minimaal 3 kamers willen.

Slim langer thuis

79% geeft aan geen interesse te hebben in (nieuwe) snufjes die het in en om het huis makkelijker maken. 18% geeft aan hier wel interesse in te hebben.

2.4 Openbare ruimte

Tevredenheid voorzieningen

84% is tevreden met de voorzieningen in buurt of dorp. 16% heeft aangegeven niet tevreden te zijn.

Van de ouderen die hebben aangegeven niet tevreden te zijn, geeft het grootste gedeelte aan dat vervoersvoorzieningen (34%) gemist worden. Overige antwoorden die vaak gegeven worden zijn het gemis van een supermarkt (22%), apotheek (17%), huisarts (16%) en/of ontmoetingsmogelijkheden (14%). 48 % geeft diverse redenen van ontevredenheid aan waarvan het overgrote deel gaat over het winkelaanbod.

Tevredenheid buitenruimte

Veilige verkeerssituaties: 58% geeft aan tevreden te zijn. 31% is hierover ontevreden.
Goede vlakke bestrating: 50% is hierover tevreden en 42% is hierover ontevreden.
Voldoende bankjes: 35% is hierover tevreden. 33% geeft aan ontevreden te zijn.
Duidelijke bewegwijzering: 55% is hierover tevreden en 9% is hierover ontevreden.
Voldoende openbare toiletten: maar 5% is hierover tevreden en 36% geeft aan ontevreden te zijn.
Goede verlichting: 88% zegt tevreden te zijn met de verlichting. 5% is ontevreden hierover.
Groenonderhoud: 53% is tevreden met het groenonderhoud en 37% zegt niet tevreden te zijn.

Contact met burens

77% geeft aan dat ze elkaar helpen als burens. 16% geeft aan dat ze elkaar niet helpen, maar dat ze elkaar wel gedag zeggen.

Slechts 1% geeft aan dat er geen enkel contact is.

Ongewenste benadering

90% geeft aan nog nooit ongewenst benaderd of behandeld te zijn.

10% geeft aan weleens ongewenst benaderd of behandeld te zijn.

Slechts een heel klein percentage van de 10% geeft aan hierover met een ouderenadviseur in gesprek te willen.

Vervoersmogelijkheden

97% van de bezochte ouderen geeft aan gebruik te maken van vervoersmogelijkheden.

Op de vraag waar ouderen dan gebruik van maken, wordt het vaakst als antwoord gegeven: auto, familie/vriend/kennis rijdt, elektrische fiets, fiets, openbaar vervoer en Automaatje.

Tevredenheid vervoersvoorzieningen

58% geeft aan dat deze vraag niet van toepassing is, omdat ze er geen gebruik van maken.

25% geeft aan tevreden te zijn over de vervoersvoorzieningen.

17% geeft aan niet tevreden te zijn.

Van de 17% die niet tevreden is, geeft 39% aan dat de halte te ver weg is. Daarnaast geeft 31% aan dat vervoer beperkt beschikbaar is. 18% geeft aan dat er geen mogelijkheden in de avond of het weekend zijn.

Daarnaast worden hoge kosten, lange wachttijden en lang van tevoren reserveren genoemd als punten waar men ontevreden over is.

2.5 Gezondheid, welzijn en zorg

Gezondheid

57% geeft aan hun gezondheid als goed te ervaren.

40% geeft als antwoord matig.

3% ervaart hun gezondheid als slecht.

43% geeft aan beperkt te worden in hun dagelijks leven en/of hun sociale contacten als gevolg van de problemen met hun gezondheid.

33% geeft aan hierin niet beperkt te worden. 23% geeft aan dat deze vraag niet van toepassing is, omdat zij geen beperkingen ervaren.

Van de 43% die aangeeft beperkt te worden in hun dagelijks leven en/ of sociale contacten geeft het grootste percentage, namelijk 77%, aan problemen te ervaren met mobiliteit.

32% ervaart problemen met het gehoor, 22% met het zicht en 13% geeft vergeetachtigheid aan als beperking. De overige ervaren beperkingen zijn kortademigheid, pijn, kracht- en energieverlies en verminderde conditie. Ouderen kunnen meerdere beperkingen ervaren.

Hulp aan huis

46% maakt gebruik van hulp aan huis, bij 54% komt geen hulp aan huis.

Van de 46% die gebruik maakt van hulp aan huis, betreft het grootste percentage huishoudelijke hulp vanuit de WMO, namelijk 62%.

27% heeft particuliere huishoudelijke hulp.

Bij 17% komt de thuiszorg aan huis en bij 14% de praktijkondersteuner van de huisarts en/of de huisarts zelf.

Verder wordt o.a. wijkverpleging, een vrijwilliger, de casemanager dementie en kinderen genoemd.

Beweging/sport

90% geeft aan aan beweging/sport te doen.

9% geeft aan niet aan beweging/sport te doen.

Driekwart geeft aan huishoudelijk werk te doen als beweging en daarna komt lopen, fietsen en in de tuin werken.

Vaak wordt aan meerdere soorten beweging gedaan, zie de tabel op de volgende pagina.

Wat doet u aan beweging/sport?	Percentage
Ik doe huishoudelijk werk	76%
Ik loop regelmatig	60%
Ik werk in de tuin	45%
Ik fiets regelmatig	44%
Ik doe klussen in en om huis	30%
Ik doe zelf beweegoefeningen	27%
Ik ga naar de sportschool	7%
Ik zit op een beweeggroep	6%
Ik ga zwemmen	6%
Ik doe mee aan beweegprogramma's op tv	6%
Ik zit op een sportvereniging	4%
Ik zit op een wandelclub	2%
Ik zit op yoga/Tai Chi	2%
Ik doe mee aan 'Samen bewegen'	1%
Ik golf	1%
Ik zit op een fietsclub	1%
Overig (fysio-oefeningen, tennis, (line)dansen, hometrainer e.d.)	5%

Gewenste activiteiten

36% geeft aan graag nog dingen te willen doen, die nu niet meer lukken. 64% geeft aan hier niet tegen aan te lopen.

Op de vraag wat ze dan graag nog zouden willen doen en wat nu niet meer lukt, wordt o.a. genoemd fietsen, wandelen, winkelen, autorijden en in de tuin werken.

Op de vraag wie ze daarbij zou kunnen helpen, wordt het vaakst genoemd de kinderen, buren, een vrijwilliger, de partner en soms ook wel 'niemand'.

2.6 Zingeving, meedoen en vrije tijd

Open vragen

In 2023 hebben we een aantal open vragen aan de vragenlijst toegevoegd. '**Wat vindt u belangrijk in het leven?**' is er één van. Wat in antwoord hierop het vaakst wordt genoemd is 'gezondheid', gevolgd door 'contacten met familie/(klein)kinderen'.

Ook werd de vraag gesteld '**Waar wordt u blij van, waar krijgt u energie van?**' De antwoorden hierop zijn heel divers. Wat vaak wordt genoemd is 'de contacten met (klein)kinderen'. Maar ook hobby's, buiten zijn of alleen al de zon die schijnt maken mensen blij.

Op de vraag '**Noem eens twee talenten van uzelf**' kwamen heel diverse antwoorden. Van handwerken tot tuinieren, van contacten leggen tot technisch inzicht, van brieven schrijven tot fotograferen, van zingen tot koken, er is onder 75-plussers een hoop talent in de Hoeksche Waard!

Sociale contacten

94% geeft aan tevreden te zijn met de sociale contacten. 72% neemt ook zelf initiatief in het leggen/onderhouden van sociale contacten, 26% heeft daar geen behoefte aan.

99% heeft mensen waar zij op terug kunnen vallen als er wat aan de hand is.

Bij 84% zijn dit de kinderen, 63% kan bij de burens om hulp vragen, 36% kan bij vrienden terecht, 31% bij (schoon)familie en 23% bij kennissen.

Mantelzorg

13% geeft aan mantelzorger te zijn. Meestal voor de partner (69%) maar ook wordt er gezorgd voor een familielid (12%), buur (9%), kind of vriend/kennis (beiden 5%).

19% ontvangt zelf mantelzorg, meestal van een kind (45%) of de eigen partner (29%).

Digitale vaardigheden

Bijna tweederde (64%) is digitaal vaardig. 20% geeft aan helemaal geen gebruik te maken van computer of tablet en 16% nauwelijks.

Als men er zelf niet uitkomt met de computer wordt in de helft van de gevallen een (klein)kind ingeschakeld om te helpen. In mindere mate wordt een andere naaste of de partner om hulp gevraagd.

10% van de ouderen wil graag beter leren omgaan met de computer.

Invulling dag/avond

97% is tevreden met de invulling van de dag/avond.

Zie voor een overzicht van de genoemde activiteiten de tabel op de volgende pagina.

Hoe vult u uw dag (en avond) in?	Percentage
TV kijken	88%
(krant) Lezen	81%
Huishouden	78%
Boodschappen/koken	77%
Vrienden/familie	63%
Fietsen/wandelen	57%
Computeren	54%
Puzzelen	53%
Kleinkinderen	48%
Hobby	39%
Buren	36%
Eropuit	35%
Winkelen	34%
Klussen in en om huis	30%
Tuinieren/volkstuin	27%
Kerkactiviteiten/kerkradio/kerkTV	20%
Vrijwilligerswerk	13%
Vereniging/Stichting	12%
Mantelzorg	10%
Sportclub	10%
Huiskamer/activiteitenaanbod	6%
Klussen bij anderen	5%
Betaald werk	2%
Overige (tal van losse activiteiten die genoemd worden)	14%

2.7 Financiën

95% geeft aan te kunnen rondkomen van het (gezamenlijke) inkomen en 5% lukt dit min of meer. Van alle bezochte ouderen zijn er twee die zeggen niet rond te kunnen komen.

Wat is het (gezamenlijke) totale netto-inkomen per maand?

AOW + pensioen hoger dan € 200,-	71%
AOW + pensioen lager dan € 200,-	13%
Alleen AOW	4%
Wil ik niet op antwoorden	7%
Onbekend/anders	4%

47% doet zelfstandig de eigen administratie, 23% doet dit gedeeltelijk zelf (met hulp) en 30% laat de administratie uitvoeren door de kinderen, een familielid/vriend/kennis of een boekhouder/administratiekantoor.

58% geeft aan geregeld te hebben wie hen gaat vertegenwoordigen als zij daar (in het leven) zelf niet meer toe in staat zijn. 14% geeft aan dit nog te gaan regelen, 4% vindt het niet nodig om iets te regelen, 4% zegt erover nagedacht te hebben maar het niet nodig te vinden, 14% heeft nog nooit over dit thema nagedacht en 6% is een mix van diverse antwoorden.

2.8 Cijfer aan eigen leven

97% van de ouderen heeft een cijfer aan hun leven van nu (het moment van het huisbezoek) gegeven. Gemiddeld geven zij een 7,8. Variërend van een 4 tot een 10. Door deze vraag te stellen zien we dat ouderen zich bewust worden hoe ze 'ervoor' staan, ieder vanuit zijn of haar eigen perspectief, omstandigheden en beleving.

3 Signalen en vervolgacties uit de huisbezoeken

In totaal zijn er door de bezochte ouderen 106 signalen⁴ afgegeven. Hierop is, in overleg met de betreffende ouderen, actie ondernomen. Deze signalen zijn te verdelen in de volgende categorieën: Wonen (15), Leefomgeving (14), Gezondheid, Welzijn en Zorg (28), Zingeving, Meedoen en Vrije tijd (42) en Financiën (7). Eén oudere kan meerdere signalen afgeven.

3.1 Signalen over Wonen (15)

Er zijn in totaal 15 signalen over wonen afgegeven. Deze signalen zijn te categoriseren in verschillende onderwerpen:

Algemeen (3)

Algemene vragen met betrekking tot wonen betroffen onder meer het verduurzamen van de (huur)woning. Een enkele keer kwam het voor dat een vrijwilliger zich zorgen maakte over vervuiling van de bezochte woning.

Brandveiligheid (1)

Bij een klein percentage van de ouderen is de brandveiligheid niet op orde. Gelukkig staat de meerderheid ervoor open om hier wat aan te doen. Soms wordt hierbij hulp aan ons gevraagd, waarna wij doorverwijzen naar bijvoorbeeld informatie van de brandweer.

Levensloopbestendigheid (2)

Wat betreft de levensloopbestendigheid van de woning komen vragen zoals 'Hoe kun je je huis levensloopbestendig maken en waar kan ik met vragen hierover terecht?' bij ons terecht.

Hulpmiddelen/domotica (3)

Langer in de huidige woning kunnen blijven wonen is een wens van veel ouderen. Hulpmiddelen/domotica kunnen hierbij helpen. Vragen die we hierover krijgen zijn waar de hulpmiddelen aangeschaft kunnen worden en wat er passend is binnen de situatie. Denk hierbij aan een scootmobiel, rolstoel, drempelhulpen of beugels waardoor zij zich beter vast kunnen houden (bij trap, instapdouche, naar balkon e.d.).

Verhuizen (6)

Sommigen ouderen willen kleiner gaan wonen, omdat ze bijvoorbeeld in een eengezinswoning wonen die eigenlijk te groot is voor de huidige gezinssamenstelling. Vragen zoals 'Waar schrijf ik me in voor een huurwoning?' of 'Een verhuizing brengt veel kosten met zich mee, hoe ga ik hiermee om?' komen bij ons terecht. We verwijzen mensen naar o.a. HW Wonen en wijzen ook op de verhuisregeling.

3.2 Signalen over Leefomgeving (14)

Er zijn in totaal 14 signalen over de leefomgeving afgegeven. Deze signalen zijn te categoriseren in de volgende onderwerpen:

Voorzieningen (2)

Wat genoemd wordt is dat apotheek of supermarkt ontbreekt. Ook de huisartsenpost wordt gemist.

⁴ Een signaal is een vraag/ melding/ probleem/ situatie/ teken/ informatie/ aanwijzing, waarop actie ondernomen wordt door de ouderenadviseur

Inrichting buitenruimte (2)

Ouderen missen openbare toiletten en bankjes waarop zij even kunnen uitrusten.

Onderhoud buitenruimte (5)

We ontvingen 5 keer een signaal over onderhoud van de buitenruimte. We verwijzen door naar het Fixi-systeem waarin mensen hierover zelf een melding kunnen doen.

De buurt/buren (1)

We ontvingen 1 keer een signaal over de buurt/buren. Dit was een signaal van een echtpaar dat problemen met de buren ervaart waardoor hun woongenot wordt verstoord.

Vervoer (4)

Er zijn 4 signalen afgegeven specifiek over vervoer.

17% van de bezochte ouderen geeft aan niet tevreden te zijn over het vervoer. Dit brengt vragen met zich mee. Veelal gaat dat over de diverse mogelijkheden van vervoer, zowel binnen als buiten het dorp. Regelmatig vragen ouderen waarom er geen gratis OV in de Hoeksche Waard is, zoals dat voor 65-plussers in Rotterdam geldt.

3.3 Signalen over Gezondheid, welzijn en zorg (28)

Er zijn in totaal 28 signalen over gezondheid, welzijn en zorg afgegeven. Deze signalen zijn te categoriseren in de volgende onderwerpen:

(Professionele) hulp aan huis (14)

Bij bijna de helft van de bezochte ouderen wordt het huishouden zo moeizaam dat ondersteuning nodig is. De ervaring is dat men gemiddeld genomen niet snel om hulp vraagt, dan wel het initiatief zal nemen om dat te doen en/of toe zal geven dat het niet meer gaat. Bovendien houdt het idee dat de hulp het niet precies doet zoals iemand het zelf graag doet/ziet én het gegeven dat iemand niet per definitie een vaste hulp krijgt, hen soms ook tegen om hulp in te schakelen. Signalen die bij ons terecht komen zijn o.a. dat ouderen vaak lang op de wachtlijst staan voor huishoudelijke hulp. Ook vinden sommige ouderen het aantal uren dat ze recht hebben op hulp summier.

Gezondheid/beperkingen (5)

Ruim de helft van de ouderen geeft aan hun gezondheid als goed te ervaren.

De signalen die over gezondheid zijn afgegeven hebben met name te maken met het niet meer kunnen meedoen met uiteenlopende zaken door een slechte gezondheid/beperking. Denk hierbij onder andere aan een slecht gehoor.

Welzijn (2)

In deze categorie krijgen we vragen over welke activiteiten er te doen zijn, waar ouderen kunnen meedoen en wat bij ouderen past. Doorverwijzen naar o.a. de Humanitas Interessebank en ouderen informeren over het aanbod van ontmoetingsmogelijkheden behoort tot onze taak.

Dementie (5)

Soms bemerken vrijwilligers tijdens het huisbezoek geheugenverlies. Signalen die bij ons terecht komen zijn o.a. dat mensen niet goed weten welke weg te bewandelen in het geval van beginnende dementie. Ook overbelasting van de mantelzorger ten gevolge van dementie komt voor. Bij 5 ouderen is er een signaal over afgegeven. Het vermoeden bestaat dat deze groep groter is maar dat mensen vaak in de eerste jaren van problemen met het geheugen dat niet als zodanig bestempelen maar meer van: 'iedereen vergeet wel eens iets'. Zo horen we dat mensen de eerste jaren alles zelf opvangen, blijven doen wat ze deden, totdat ze daarin vastlopen.

Als er een partner is wordt het in de loop van het proces zwaarder voor de partner, afhankelijk van wat deze aan kan, hoe deze ermee omgaat en hoe het verloop van de ziekte is. In clubs, verenigingen, kerken en bij activiteiten waar mensen met geheugenproblemen actief waren wordt enorm veel opgevangen, horen we van ouderen zelf. Als mensen die activiteit niet meer kunnen doen, valt ook dat structurele sociale contact weg, zowel voor de persoon zelf als voor de partner. Als er geen partner is loopt het ook steeds moeizamer, maar valt dat minder snel op, bijvoorbeeld bij kinderen. De indruk is dat mensen met beginnende dementie zelf niet snel ergens aan de bel trekken. In het merendeel van de gevallen zien we dat zij er niet graag over praten, dan wel aangeven dat het niet goed gaat. Partners lijken daarentegen pas aan de bel te trekken als het hen te zwaar wordt. Zij zijn degenen die hulp en/of informatie gaan zoeken over hoe om te gaan met de situatie thuis.

Ouderenmishandeling (2)

Er zijn in 2023 twee signalen afgegeven over ouderenmishandeling. Wij volgen hierin altijd de meldcode huiselijk geweld.

3.4 Signalen over Zingeving, meedoen en vrije tijd (42)

Er zijn in totaal 42 signalen over zingeving, meedoen en vrije tijd afgegeven. Deze signalen zijn te categoriseren in de volgende onderwerpen:

Sociale contacten (14)

Als iemand aangeeft behoefte te hebben aan meer sociaal contact zal doorgevraagd worden wat iemand precies bedoelt, wat het voor hem/haar betekent en of iemand het wil veranderen/er wat aan wil doen.

Afhankelijk van iemands vraag/behoefte wordt zij geïnformeerd over de diverse mogelijkheden. Ook wordt het gesprek aangegaan over hoe je zelf initiatief kunt nemen als iemand dat moeilijk vindt of wordt soms de tip gegeven om samen met iemand te gaan, dit werkt stimulerend en enthousiasmerend. Als iemand aangeeft het zelf te gaan doen, belt de ouderenadviseur op een later moment nog eens of het gelukt is.

Als iemand aangeeft het zelf moeilijk te vinden om actie te ondernemen kan de ouderenadviseur hierbij adviseren. Dan kan er worden doorverwezen (bijv. naar de sociaal makelaar van Welzijn Hoeksche Waard) en wordt deze verwijzing gemonitord.

Eenzaamheid/isolement (8)

In 2023 waren er 8 signalen die gingen over gevoelens van eenzaamheid en isolement. Bij dit soort signalen kijken we samen met de oudere of iemand daar wat in wil veranderen of bijvoorbeeld alleen zijn of haar verhaal wil delen. Soms blijkt het hart luchten en het verhaal delen voldoende. Mocht iemand er mee aan de slag willen worden diverse mogelijkheden besproken zoals bijvoorbeeld de mogelijkheden van rouwverwerking, de geestelijk verzorgers van het Centrum voor Levensvragen, diverse ontmoetingsmogelijkheden, het vriendschappelijk huisbezoek of de sociaal makelaar van Welzijn Hoeksche Waard.

Mantelzorg (3)

Bij echtparen horen we dat partners het vaak vanzelfsprekend vinden voor elkaar te zorgen als er beperkingen, kwalen of ziektes ontstaan. 'Dat doe je toch gewoon' of 'Dat hebben we toch beloofd toen we trouwden' wordt vaak aangegeven. Als het langer gaat duren of de zorg(en) structureel word(t)(en), wordt het steeds intensiever en zwaarder. Overbelasting ligt op de loer. Regelmatig geven mensen dan aan dat ze 'af en toe' een momentje voor zichzelf zouden willen hebben (respitzorg).

De kinderen wonen niet vanzelfsprekend meer in de buurt. Waar dat wél zo is horen we dat deze kinderen (en hún kinderen) wel meer hand- en spandiensten verrichten voor hun ouders.

Beweging/sport (3)

Er zijn drie ouderen die een signaal hebben afgegeven met betrekking tot beweging/sport. Dit zijn over het algemeen vragen waar en/of ze bepaalde activiteiten rondom bewegen/sport kunnen doen. Afhankelijk van de vragen, wordt er met hen meegedacht en informatie gegeven die bij hen past.

Digitaal meedoen (1)

Eén oudere heeft een signaal afgegeven over digitaal meedoen. Sommige ouderen staan ervoor open om hierin te leren. Er wordt dan, aansluitend op de behoefte, gesproken en geïnformeerd over de mogelijkheden van het cursusaanbod in de Hoeksche Waard.

Rouw en verlies (3)

75-plussers die hun partner verliezen hebben vaak een lang huwelijk achter de rug, waarin hun levens sterk met elkaar verweven waren. Voor een deel van deze groep ouderen kost het veel moeite om betekenis te blijven vinden in hun leven en te leren omgaan met een zelfstandig leven zonder steun, hulp en aandacht van hun levensgezel. Afhankelijk van onder andere hun sociale netwerk én het 'talent' om te kunnen omgaan met (de gevolgen van) het verlies lukt het de een beter dan de ander om de draad weer op te pakken.

Activiteiten (10)

De Hoeksche Waard is rijk aan verschillende activiteiten. In steeds meer dorpskernen worden activiteiten georganiseerd waar jong en oud aan mee kunnen doen. De vrijwilligers laten hierover informatie achter indien gewenst. Soms komen hierover vragen terecht bij de ouderenadviseurs. Dat kunnen vragen zijn over de specifieke activiteiten, maar er komen ook opmerkingen over wat er gemist wordt in het aanbod.

3.5 Signalen over Financiën (7)

Er zijn in totaal zeven signalen over financiën afgegeven. Deze signalen zijn te categoriseren in de volgende onderwerpen: Regelingen (2), Administratie (1) en Inkomen (1).

Een deel van de bezochte ouderen heeft te maken met hoge zorgkosten. Deze mensen informeren wel eens naar mogelijkheden voor vergoedingen/tegemoetkomingen. Mensen zijn zuinig op hun 'eigen risico', waardoor ze soms iets laten zodat het hen niets kost.

Wanneer de administratie lastig wordt, wordt de administratie (deels) overgedragen aan naasten of een professional. Een enkele keer krijgen we hier een vraag over.

42% van de van de bezochte 75-plussers woont meer dan 30 jaar in de huidige woning. Dat betekent een (relatief) lage huur dan wel een huis dat (vrijwel) is afbetaald. Hierdoor hebben zij lage woonlasten en is verhuizen wat dat betreft niet aantrekkelijk. Iets minder dan de helft woont in een koopwoning en een deel daarvan heeft alleen AOW met een klein pensioen tot 200 euro per maand. Mensen hebben daardoor weinig financiële ruimte; het kapitaal zit niet in hun portemonnee maar in de stenen (waar ze niet bij kunnen).

3.6 Achtergelaten informatiemateriaal

Afhankelijk van wat er tijdens het huisbezoek naar voren komt en besproken wordt, sluiten vrijwilligers aan met informatiefolders als ouderen dat willen. De vrijwilligers hebben tijdens de huisbezoeken een map bij zich waarin een divers aanbod van foldermateriaal zit. Dit

foldermateriaal wordt elke maand wanneer nodig aangevuld en vervangen. Dit informatiemateriaal is ook digitaal te vinden op de website van de gemeente. Het overzicht hulp en ondersteuning, de map voor noodgevallen en informatie over het levenstestament worden het vaakst achtergelaten.

3.7 Vervolgacties door de ouderenadviseur

Als een vrijwilliger na een huisbezoek melding maakt van signalen, neemt de ouderenadviseur telefonisch contact op met de betreffende oudere. Meestal is dat om door te vragen op het afgegeven signaal en om er zeker van te zijn dat dat hetgeen is wat er speelt/waar de vraag over gaat. In de meeste gevallen herkent de oudere het signaal maar soms begint de oudere over iets heel anders, zwakt het signaal zelf af, geeft aan dat het niet zo belangrijk meer is of heel soms is het zelfs al 'opgelost'.

Oppakken van de signalen

Als het signaal ook voor de ouderenadviseur duidelijk is, is de volgende vraag: Wilt u er wat mee/aan doen? Als dat het geval is bespreekt de ouderenadviseur met de oudere hoe hij/zij het signaal zelf kan oppakken, of er hulpbronnen zijn, worden eventuele algemene voorzieningen besproken en of de ouderenadviseur nog een rol moet/kan spelen. Kan iemand daarmee uit de voeten, dan belt de ouderenadviseur op een later moment of het gelukt is. Als iemand aangeeft er wat mee te willen doen maar het zelf niet kan of durft, onderneemt de ouderenadviseur de actie, met goedvinden van de oudere. In alle gevallen monitort de ouderenadviseur de actie die genomen wordt: komt er daadwerkelijk een antwoord, oplossing of aanbod? Als dat het geval is, sluit de ouderenadviseur het contact af.

Meedenken

De ouderenadviseur heeft vaak de rol van meedenken met de oudere, hem/haar informeren over opties en/of mogelijkheden en stimuleren hoe de regie zoveel mogelijk in eigen hand te kunnen houden. Veel van het werk wat de ouderenadviseurs doen is ook het 'vertalen' van alle informatie/regelingen/procedures etc. De ouderenadviseurs leggen uit hoe het werkt en laten de informatie weg die niet belangrijk is, dit om het begrijpelijk en praktisch te houden voor ouderen die niet bekend zijn met de wereld van hulp- en zorgverlening.

Stimuleren

De ouderenadviseurs horen van ouderen hoe zij omgaan met hun situatie & omstandigheden en hoe zij deze vorm en inhoud geven. Vaak gaat dat heel goed en benoemen de ouderenadviseurs dat specifiek, geven complimenten en uiten hun waardering daarvoor. Dit wordt veelal als kracht en waardering ontvangen en stimuleert om het te blijven doen. Ook horen ouderenadviseurs tips van ouderen die zij weer kunnen benutten voor andere ouderen.

Vervolgacties signalen

De ouderenadviseurs staan in contact met een groot netwerk van professionals en vrijwilligers uit verschillende organisaties. Daarnaast hebben de ouderenadviseurs een sociale kaart opgebouwd op grond van de signalen die ouderen aangaven. Hierdoor kunnen de ouderenadviseurs gericht meedenken, doorverwijzen en adviseren.

Signalen worden onder de aandacht gebracht bij verschillende partijen, zowel intern als extern. Hierdoor voeden we deze partijen met de inbreng van ouderen zélf: wat zij aangeven over bepaalde onderwerpen. Ook deze rapportage draagt hieraan bij.

Dankwoord

Het Hoeksch huisbezoek door de gemeente Hoeksche Waard is tot stand gekomen en ontwikkeld met dank aan:

- Alle 75-plussers in de Hoeksche Waard die hun deur hebben geopend voor de vrijwilligers van het Hoeksch huisbezoek;
- De senioren die hun stem over diverse onderwerpen hebben laten horen;
- De vrijwilligers die de Hoeksche huisbezoeken uitvoerden in 2023:
Nelleke Barends, Anja van Beekum-Ridderhof, Iny den Boer-van Dam, Jan de Bonte, Maria Breas, Jeannette Demenint, Sjoerdt van Dijke, Anja Gerritse, Ellen Guijs, Jolanda van Haaften, Joke 't Hart, Marion van Hassel, Hannah ter Heegde, Janine Kats, Joost Kolf, Hannie Kot, Henk Kruithof, Mia Lelieveld, Tiny Lintsen, Ria van der Mark-van der Graaf, Marja Mellaart, Jenny Mook, Jan Pouw, Coby du Pree, Harry du Pree, Loes van Reeve, Greet de Ruijter-Dodde, Marion Spaarman, Adri Stuurman, Bep Vermaas, Yvonne Visser, Wil van Wetten.
- Vele samenwerkingspartners zoals: de Bibliotheek, het Centrum voor Levensvragen, GGD ZHZ, Huiskamers van de Wijk, Humanitas, HW Wonen, Ketenzorg dementie, Lang Leve Thuis, MEE, Odensehuis, de Politie, Praktijkondersteuners, de Slim Langer Thuiswoning, Vier het leven, Welzijn Hoeksche Waard, Wijkteam HW;
- Frank Fokke voor de maandelijkse selectie van adressen;
- Karel Uitterlinden voor de digitalisering van de vragenlijst en het genereren van managementgegevens;
- Angela van den Berg, teammanager Wmo en Renske Kooiman, teammanager Wmo
- Marianne Cannoo, adviseur Gezondheid en Informele zorg;
- Joanne Blaak-van de Lagemaat, wethouder;
- Diverse medewerkers van de gemeente Hoeksche Waard van de afdelingen: Wmo, Openbare Ruimte, Beleid en Ontwikkeling, ICT, Communicatie, Klantinformatiepunt, Financiën, Receptie Oud-Beijerland en Service FZ;
- Petra Beerens, ondersteunend medewerker ouderenadvies van het Hoeksch huisbezoek;
- De ouderenadviseurs Karin van der Schee, Wencke Helmreich en Magdaleen Rietveld

gemeente
Hoeksche Waard